

'Piketty schreef niet het belangrijkste boek van het jaar, maar van de komende decennia'

Ewald Pironet Senior writer van Knack - 09/12/2014

Deze week in Knack: exclusieve enquête over ongelijkheid in België (en wat de regering eraan zou kunnen doen).

Het probleem van de ongelijkheid valt na lezing van 'Kapitaal in de 21e eeuw' van Thomas Piketty niet meer te ontkennen, hij plaatste het voorgoed op de agenda.

Zelfs de op één na rijkste man ter wereld, Bill Gates, is het ermee eens: de hoge mate van ongelijkheid vormt een probleem voor de democratie. 'De ongelijkheid ondermijnt het idee dat alle mensen gelijk zijn', schreef de oprichter van Microsoft in zijn blog nadat hij deze zomer *Kapitaal in de 21e eeuw* van de Franse econoom Thomas Piketty had verslonden. En meteen raadde hij iedereen aan om deze turf van ruim 800 bladzijden te lezen, 'of toch tenminste een goede samenvatting ervan'. Want Piketty heeft niet het belangrijkste boek van het jaar geschreven, maar van de komende decennia. Het probleem van de ongelijkheid valt na lezing van zijn boek niet meer te ontkennen, hij plaatste het voorgoed op de agenda. Daarom verkoos de Knack-redactie Thomas Piketty tot Man van het Jaar 2014.

Op basis van historisch onderzoek komt Piketty tot het besluit dat de bezitter van kapitaal sneller rijk wordt dan de hardwerkende burger - het zweet van de rentenier die in de zon ligt, levert meer op dan het zweet van de arbeider die aan de lopende band staat. Piketty schrijft dat 'het rendement op vermogen (r) veel hoger ligt dan de groei van het inkomen en de productie (g)' en vat dit samen in de formule: $r > g$. Dat betekent dat de ongelijkheid tussen de vermogenden en diegenen die alleen maar van hun arbeidskracht moeten leven stelselmatig toeneemt.

Democratie in gevaar

Volgens een enquête van Knack vindt bijna 60 procent van de Vlamingen dat de ongelijkheid de voorbije jaren is toegenomen, ondanks de vele herverdelingsmechanismen die ons land telt. Bijna 70 procent beoordeelt de inkomenskloof in België als problematisch groot. Overal ter wereld wordt de groeiende ongelijkheid door steeds meer mensen als niet fair beschouwd. Ze brengt ook de democratie in gevaar omdat de superrijken onevenredig veel invloed kunnen uitoefenen op de politiek. Die toenemende ongelijkheid brengt dus het kapitalisme en de democratie in gevaar.

Piketty komt nog tot een andere vaststelling, die tot nu toe merkwaardig genoeg nauwelijks aandacht kreeg, hoewel ze bepalend is voor de toekomst van ons land en van Europa. Terwijl iedereen focust op het gemiddelde rendement op kapitaal - volgens Piketty 4 tot 5 procent - had niemand oog voor het groeicijfer dat volgens hem 'op lange termijn nauwelijks boven de 1 à 1,5 procent per jaar kan uitkomen'. Zo'n aanhoudende lage groei zet onze welvaarsstaat onder druk en noopt ons tot nadenken over hoe we ons geprezen sociaal model overeind kunnen houden. Dat mag een grote bezorgdheid zijn van de regering-Michel en alle regeringen daarna. En van hen die, zwaaiend met Piketty's boek, daartegen storm lopen.

Vermogensbelasting

Om de toenemende ongelijkheid een halt toe te roepen pleit Piketty voor een progressieve, jaarlijkse vermogensbelasting, al beseft hij dat die alleen maar met succes gerealiseerd kan worden via 'internationale samenwerking en supranationale politieke integratie'. Hij weet dat dit niet voor morgen is en besluit dat 'de natiestaat' het niveau blijft waarop het fiscale beleid gemoderniseerd moet worden. België moet dus zelf werk maken van een hervorming van het belastingsysteem. De roep om dat te doen, klinkt steeds luider.

Overall in de rijke industrielanden wordt momenteel gepleit voor 'een verschuiving van de belasting op inspanning, werk dus, naar een belasting op vermogen én op kwalijke zaken, vervuiling dus', zoals Martin Wolf, commentator van de *Financial Times*, dat in zijn recente boek *De shifts & de shocks* omschrijft. Dat vindt ook massaal steun bij de Belgische bevolking, leert de Knack-enquête: bijna 85 procent vindt dat grote vermogens vanaf 1 miljoen euro belast zouden moeten worden, net geen 75 procent vindt dat de btw op ongezonde en vervuilende producten moet worden opgetrokken.

De regering-Michel kan, ook door het aanhoudende vakbondsprotest over de ongelijke verdeling van de besparingen, moeilijk nog lang de internationale roep om zo'n tax shift uit de weg gaan, te meer omdat de belastingen op arbeid in België tot de hoogste van de wereld behoren. Zo'n verschuiving mag niet halsoverkop gebeuren en moet passen in een globale hervorming die moet leiden tot een modern, transparant en rechtvaardig belastingsysteem. Als de inzichten van Piketty daar een heel klein beetje toe bijdragen, is hij alleen daarom al de Knack-titel van Man van het Jaar 2014 meer dan waard.

85% van de Vlamingen is voorstander van een vermogensbelasting

Knack - 09/12/2014

De Franse econoom Thomas Piketty is door de redactie van Knack verkozen tot Man van het Jaar. Naar aanleiding daarvan lieten Knack en VTM Nieuws het onderzoeksbureau iVox duizend Vlamingen bevragen over de crisis, de inkomensongelijkheid, het regeringsbeleid én het protest daartegen.

De meningen van de Vlaming over het vakbondsprotest lopen erg uiteen. Ongeveer 55% heeft er begrip voor, zo'n 42% helemaal niet. Bij de leeftijdscategorie tussen 35 en 54 jaar is de steun voor de stakers groot, bij de N-VA-kiezers eerder klein (32%).

'De resultaten tonen aan dat deze crisis onze samenleving sterk verdeelt', analyseert politoloog **Carl Devos** (UGent) in **Knack**. 'Veel mensen discussiëren over het nut van de vakbondsacties en daarbij laaien de gemoederen hoog op. De vakbonden moeten uitkijken dat hun acties zich niet als een boemerang tegen hen keren.'

Royale steun voor een 'tax shift'

Uit de enquête blijkt verder dat 85% van de Vlamingen te vinden is voor een belasting

op vermogens boven de 1 miljoen euro. Bij CD&V-stemmers is de steun daarvoor nog meer uitgesproken (91 %), maar zelfs bij Open VLD- en N-VA-aanhangers kan ongeveer 78 procent zich erin vinden.

Ook voor een belasting op de winsten uit vermogens of de verkoop van aandelen, blijkt een meerderheid te bestaan, over de partijgrenzen heen. Het doet vermoeden dat de 'tax shift', waarover zo veel wordt gepraat, in Vlaanderen op een royale steun kan rekenen.

'Het probleem is dat de eis om een vermogensbelasting nu 'geframed' zit bij de oppositie', aldus Devos. 'Als de regering zo'n belasting zou aankondigen, lijkt het op een overwinning van de socialistische partijen en dat gunt men hen niet.'

Vier op de vijf Vlamingen persoonlijk getroffen door besparingen

Verder vindt 58% van de mensen die deelnamen aan de enquête dat de inkomensongelijkheid is toegenomen. Zo'n 85% vindt dat de regering de ongelijkheid moet aanpakken.

Vier op de vijf ondervraagden stelt dat ze persoonlijk getroffen worden door de besparingen, en ongeveer even veel vinden dat de besparingen niet eerlijk verdeeld zijn.